

ESR+ ja jatkuva oppiminen: kansainvälinen vertailu

**Selvitys jatkuvan oppimisen edistämisessä Pohjoismaissa,
Saksassa ja Ranskassa ESR+-ohjelmakaudella 2021–2027.**

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Joulukuu 2025

Kirjoittaja: Annukka Norontaus

Taitto: Source Creative Oy

JOPPI – Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+ -koordinaatiohanke

www.oph.fi/joppi

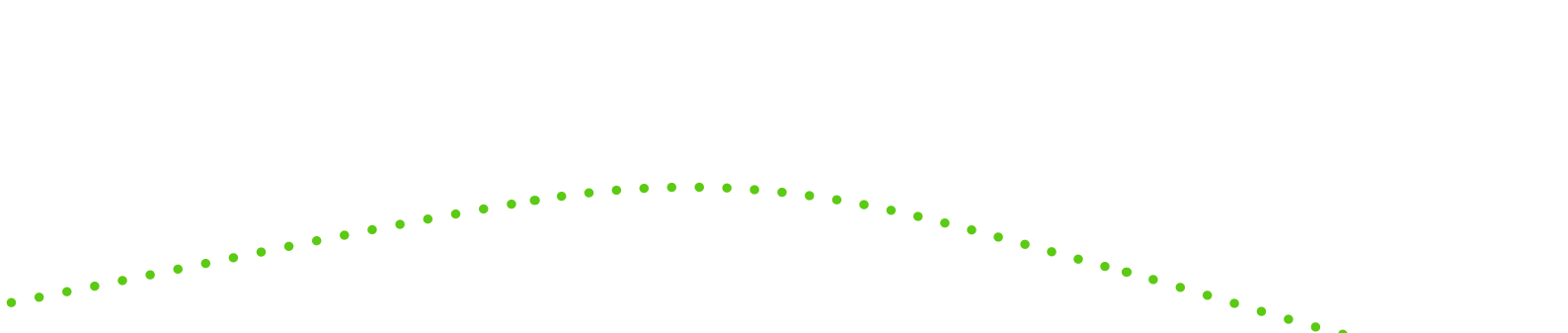
ISBN: ISBN 978-952-13-7028-1

Lisätiedot julkaisusta:

Annukka Norontaus, erityisasiantuntija,

JOPPI - Jatkuvan oppimisen Suomi, Opetushallitus.

annukka.norontaus@oph.fi

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä ESR+ ja jatkuva oppiminen: kansainvälinen vertailu	4
--	---

Sammandrag: ESF+ och kontinuerligt lärande: en internationell jämförelse.....	5
--	---

1. Tausta: miten selvitys on toteutettu?	6
--	---

2. Päähuomioita vertailun tuloksista	7
--	---

3. Vertailun tulokset	8
-----------------------------	---

TAULUKKO 1. ESR+-ohjelma-asiakirja vuosille 2021–2027. Painopisteet jatkuvan oppimisen osalta tiiviisti Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa.	8
--	---

TAULUKKO 2. ESR+-rahoitus jatkuvaan oppimiseen Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa.	11
--	----

TAULUKKO 3. ESR+-rahoitusta hallinnoiva viranomainen Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa	12
--	----

TAULUKKO 4. Tutkimusta pienempien kokonaisuuksien keskeinen rahoitus Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa.	13
--	----

Johtopäätökset.....	16
----------------------------	-----------

Lähdemateriaalia	18
-------------------------------	-----------

LIITTEET	22
-----------------------	-----------

LIITE 1. TAULUKKO 5. Esimerkkejä ESR+-hankkeista Ruotsissa, tiivis katsaus hankkeisiin.	
---	--

LIITE 2. TAULUKKO 6. Esimerkkejä ESR+-hankkeista Tanskassa, tiivis katsaus hankkeisiin.	
---	--

LIITE 3. TAULUKKO 7. Esimerkkejä ESR+-hankkeista Saksassa, tiivis katsaus hankkeisiin.	
--	--

LIITE 4. TAULUKKO 8. Esimerkkejä ESR+-hankkeista Ranskassa, tiivis katsaus hankkeisiin.	
---	--

LIITE 5. TAULUKKO 9. Esimerkkejä jatkuvan oppimisen hankkeista Islannissa tiivis katsaus hankkeisiin. (eivät ole ESR+-hankkeita)	
---	--

LIITE 6. TAULUKKO 10. Esimerkkejä jatkuvan oppimisen hankkeista Norjassa, tiivis katsaus hankkeisiin. (eivät ole ESR+-hankkeita)	
---	--

Tiivistelmä: ESR+ ja jatkuva oppiminen: kansainvälinen vertailu

Selvitys jatkuvan oppimisen edistämässä Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa ESR+-ohjelmakaudella 2021–2027.

ESR+-rahoituksen vertailu tuo esiin, miten eri maat vauhdittavat jatkuvaa oppimista joustavilla ratkaisulla ja strategisilla painotuksilla.

Selvityksen sisältö ja rajaus

Selvityksen tarkoituksena on verrata ESR+-rahoituksen käyttöä jatkuvan oppimisen edistämässä EU-ohjelmakaudella 2021–2027 Pohjoismaissa sekä Saksassa ja Ranskassa. Selvitys kertoo jatkuvan oppimisen edistämisestä ESR+-rahoituksella, ja sisältää tietoja verrokkimaiden ohjelma-asiakirjoista, rahoituksen määrästä sekä rahoituksen hallinnoinnista. Lisäksi vertaillaan ei tutkintoon johtavan koulutuksen rahoitusvaihtoehtoja ESR+-rahoituksen ulkopuolella. Selvityksen liitteissä on koottuna esimerkkejä ESR+-rahoitetuista hankkeista verrokkimaissa.

Vertailuun tarvittavat tiedot on kerätty EU-ohjelmien asiakirjoista, verkkosivuilta ja tiedusteluina sähköpostilla asian tuntijaverkostosta. Islanti ja Norja eivät EU:n jäsenmaita, eivätkä siten ole ESR+-rahoituksen piirissä, mutta osallistuvat muutoin jatkuvan oppimisen kehittämiseen ja ovat sen vuoksi mukana tässä vertailussa.

Keskeiset tulokset ja johtopäätökset

ESR+-rahoitus tukee jatkuvaan oppimiseen liittyvää kehittämistä joustavien ja työelämälähtöisten koulutusmuotojen, erityisesti ei tutkintoon johtavien koulutusten osalta.

ESR+-ohjelmat tukevat jatkuvaa oppimista laajasti, mutta painotukset ja rahoitusmallit vaihtelevat maakohtaisesti. Suomessa ESR+-rahoitusta käytetään koulutuksen järjestäjien kyvykkyyden vahvistamiseen erilaisissa alateemoissa, kuten esimerkiksi vahvistetaan toimialakohtaisia verkostoja ja pienten osaamiskokonaisuuksien kehittämistä. Saksa ja Ranska painottavat jatkuvaa oppimista työllistymisen tukena tiettyjen väestöryhmien, kuten työttömien ja maahanmuuttajien osaamisen kehittämisessä.

Tanska korostaa vihreää siirtymää ja digiosaamista, mutta korostaa myös työllistymistä jatkuvan oppimisen osana. ESR+-rahoituksen suuntautumisesta voidaan tehdä vain suuntaa antavia johtopäätöksiä. Rahoitusosuuksiin vaikuttavat monet tekijät, mm. koko väestön ja työikäisen tai -kykyisen väestön jakautuminen, erityisesti Ranskassa ja Saksassa, jossa liitovaltioiden ja alueiden rahoitusosuudet vaihtelevat. Lisäksi ESR+-tukien määrät ovat selvityksessä käytettyjen lähteiden mukaan muutosherkkiä. Pohjoismaista ja vertailukohteista Ruotsi käyttää suhteellisesti eniten ESR+-rahoitusta jatkuvaan oppimiseen ja Tanska ja Suomi vähiten, esimerkiksi suhteutettuna työikäiseen väestöön. Rahoitusvertailussa esimerkiksi Ranskan euromääräinen osuus kokonaisuutena on merkittävä, mutta siellä alueellisia eroja on paljon ja vaikuttaa siten tasapuolista vertailua, sama tilanne on Saksassa.

Verrokkimaissa ESR+-rahoituksen ja hankkeiden hallinnointi ja koordinointi on hajautettua, erityisesti Saksassa ja Ranskassa. Suomi erottuu, sillä ESR+-hankkeiden koordinointi on keskitettyä.

Tutkintoa pienempiin kokonaisuuksiin julkinen valtion rahoitus jossain muodossa on yleistä kaikissa vertailumaissa. Yritysten, työnantajien ja koulutustilien roolit ovat merkittäviä jatkuvan oppimisen rahoituslähteissä.

Rahoitettuja ESR+-hankkeita on runsaasti ja hanketietojen hakuun liittyy monia epätarkkuuksia, mm: hankkeisiin liittyvien tietojen ajantasaisuus ja yleisesti vertailuun tarvittavat tiedot olivat kohtuullisen hajallaan eri lähteissä tai monet rahoitetuista hankkeista liittyvät johonkin isompaan strategiseen kokonaisuuteen.

ESR+-hankkeiden sisällöissä Ruotsissa painottuvat sosiaalinen osallisuus, terveydenhuolto ja digitaidot. Tanskassa vihreä siirtymä, pienyritykset ja digiosaaminen. Saksassa pk-yritykset, maahanmuuttajat, osaamisen tukeminen työuran loppuvaiheessa. Ranskassa pitkäaikaistyöttömien osaaminen, digitaaliset taidot ja erilaiset muutoskoulutukset. ESR+-hankkeiden ulkopuolella Islannissa ja Norjassa ympäristöosaaminen, pohjoismainen yhteistyö ja joustavat koulutusmallit.

Yleisesti monessa vertailumaassa niin rahoitetuissa hankkeissa ja EU-ohjelmissa työllisyyden tukeminen ja parantaminen osaamista vahvistamalla mm. pienten osaamiskokonaisuuksien tai muiden lyhyiden koulutusten avulla eri väestöryhmissä on tärkeässä roolissa. Hankkeiden teemat vaihtelevat maittain, mutta yhteistä on joustavuus, osaamisen vahvistaminen työllistymisen tueksi ja erityisryhmien tukeminen. Hanketietojen perusteella tällä hetkellä monien mielenkiinnon kohteena olevat pienten osaamiskokonaisuuksien ja lyhyiden koulutusten käsitteet, termit ja määrittelyt ovat vielä kehittymisvaiheessa ja monitulkintaisia, ainakin rahoitettujen hanketietojen perusteella.

Sammandrag: ESF+ och kontinuerligt lärande: en internationell jämförelse

Utredning om främjande av kontinuerligt lärande i Norden, Tyskland och Frankrike under ESF+-programperioden 2021–2027.

En jämförelse av användningen av ESF+-finansiering belyser hur olika länder påskyndar kontinuerligt lärande genom flexibla lösningar och strategiska betoningar.

Utredningens innehåll och avgränsning

Syftet med utredningen är att jämföra användningen av ESF+-finansiering för att främja kontinuerligt lärande under EU-programperioden 2021–2027 i Norden samt i Tyskland och Frankrike. Utredningen behandlar främjandet av kontinuerligt lärande med ESF+-finansiering och innehåller uppgifter om jämförelseländernas programdokument, finansieringsbelopp och finansieringshantering. Dessutom jämförs finansieringsalternativen för utbildning som inte leder till examen och som inte omfattas av ESF+-finansiering. I utredningens bilagor finns samlade exempel på projekt som finansierats av ESF+ i jämförelseländerna.

Uppgifterna som behövs för jämförelsen har samlats in från EU-programmens dokument och webbplatser och per e-post från expertnätverket. Island och Norge är inte medlemsländer i EU och omfattas därmed inte av ESF+-finansieringen, men deltar i övrigt i utvecklingen av kontinuerligt lärande och ingår därför i jämförelsen.

Centrala resultat och slutsatser

ESF+-finansieringen stöder utvecklingsarbetet med anknytning till kontinuerligt lärande i form av flexibla och arbetslivsorienterade utbildningsformer, särskilt i fråga om utbildningar som inte leder till examen.

ESF+-programmen stöder omfattande kontinuerligt lärande, men prioriteringarna och finansieringsmodellerna ser olika ut i olika länder. I Finland används ESF+-finansiering för att stärka utbildningsanordnarnas kompetens inom olika underteman, till exempel för att stärka branschspecifika nätverk och utveckla mindre kompetenshelheter. I Tyskland och Frankrike betonas kontinuerligt lärande som stöd för sysselsättning genom stärkande av kompetensen hos vissa befolkningsgrupper, såsom arbetslösa och invandrare. I Danmark betonas grön omställning och digital kompetens, men även sysselsättning som en del av kontinuerligt lärande.

Endast riktgivande slutsatser kan dras utgående från inriktningen av ESF+-finansieringen. Inriktningen påverkas av flera faktorer, bland annat andelen av befolkningen i arbetsför ålder eller med arbetsförmåga, särskilt i Frankrike och Tyskland där finansieringen i olika förbundsstater och regioner varierar. Dessutom är ESF+-finansieringsbeloppen föränderliga enligt de källor som använts i utredningen. Av de nordiska länderna och jämförelseobjekten använder Sverige relativt sett mest ESF+-finansiering för kontinuerligt lärande och Danmark och Finland minst, till exempel i förhållande till befolkningen i arbetsför ålder. Vid jämförelsen av finansieringen är till exempel Frankrikes andel betydande, men där är de regionala skillnaderna stora vilket försvårar en jämförelse. Situationen ser likadan ut i Tyskland.

I jämförelseländerna är administrationen och samordningen av ESF+-finansieringen och projekten decentraliserad, särskilt i Tyskland och Frankrike. Finland skiljer sig från mängden eftersom samordningen av ESF+-projekten är centraliserad.

För mindre helheter än en examen är offentlig statlig finansiering i någon form vanlig i alla jämförelseländer. Företag, arbetsgivare och utbildningskonton är betydande finansieringskällor för kontinuerligt lärande. Det finns ett stort antal begränsade ESF+-projekt och många inexaktheter när det gäller informationen om projekten, bland annat när det gäller informationens aktualitet. Den information som krävs för att göra en jämförelse är delvis utspridd i olika källor och många av de finansierade projekten är kopplade till en större strategisk helhet.

När det kommer till innehållet för ESF+-projekten betonas i Sverige social delaktighet, hälso- och sjukvård och digital kompetens. I Danmark betonas grön omställning, småföretag och digital kompetens. Små och medelstora företag, invandrare och stöd för kompetens i slutskedet av karriären betonas i Tyskland. I Frankrike betonas kompetensen hos långtidsarbetslösa, digital kompetens och olika former av ändringsutbildning. Utanför ESF+-projekten på Island och i Norge betonas miljökompetens, nordiskt samarbete och flexibla utbildningsmodeller.

I många av länderna spelar ESF+-projekt och EU-program för att stödja och förbättra sysselsättningen genom kompetensutveckling i form av till exempel mindre kompetenshelheter eller andra korta utbildningar en viktig roll för olika befolkningsgrupper. Projektens teman varierar från land till land, men gemensamt för projekten är flexibilitet, stärkande av kompetensen till stöd för sysselsättning och stöd till särskilda grupper. Utifrån informationen om projekten är de begrepp, termer och definitioner med anknytning till mindre kompetenshelheter och korta utbildningar som många är intresserad av i dagsläget ännu i utvecklingsskedet och mångtydiga, åtminstone utgående från uppgifterna om finansierade projekt.

1. Tausta: miten selvitys on toteutettu?

JOPPI - Jatkuvan oppimisen Suomi-koordinaation tehtävänä on koota ajantasaista tietoa jatkuvasta oppimisesta. Tämän selvitys luo näkökulman jatkuvan oppimisen kehittämisestä ESR+-rahoituksella Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa ja lisää ymmärrystämme jatkuvan oppimisen kehittämistyöstä sekä sen rahoituksesta.

Selvitykseen ja vertailuun tarvittavia tietoja on koottu:

- asiakirjoista esim. EU - ohjelma-asiakirjat¹
- suorista sähköpostitse toimitetuista tiedusteluista asiantuntijoille verkostossa
- verkkosivuilta, mm. European Social Fund Plus
- tietojen kartoittamisessa on hyödynnetty myös tekoälyä

Tässä selvityksessä vertaillaan EU:n alue- ja rakennepoliitiikan vielä käynnissä olevaa ohjelmakautta (2021–2027) koskevaa ESR+-rahoitusta jatkuvan oppimisen näkökulmasta **Pohjoismaissa ja Keski-Euroopan maista Saksassa ja Ranskassa**. Pohjoismaista Islanti ja Norja eivät ole EU:n jäsenvaltioita, eivätkä ne siten voi hyödyntää ESR+-rahoitusta. Tämä muuttaa vertailun asetelmaa. Islanti ja Norja kuitenkin edistävät jatkuvaa oppimista ja ne voidaan jollain tasolla pitää mukana tässä vertailussa. Vertailussa kiinnitetään huomiota mm. pieniin osaamiskokonaisuuksiin, jotka ovat kiinnostuksen kohteena niin Suomessa kuin muualla Euroopassa.

Vertailussa tuodaan esiin myös yleisesti tutkintoa pienempien osien rahoitusta ESR+-rahoituksen ulkopuolella.

Selvitystä on suunniteltu ja tarvetta on kartoitettu yhteistyössä:

- Opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vastaa valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen teemasta (ESR+) Suomessa
- Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus, joka rahoittaa jatkuvan oppimisen valtakunnallisia ESR+-hankkeita
- JOPPI - Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+-koordinaatiohanke

Rahoitetuista hankkeista ja tuensaaajista on koottu tiiviit katsaukset. Hanke kuvataan käyttäen niitä termejä ja käsitteitä, joita tietolähteiden hanke-esittelyissä on, muuttamatta niitä. Hankkeiden tuloksia ei tuoda esiin.

Suomessa jatkuvan oppimisen kehittämisessä ESR+-näkökulmasta keskitytään monin eri tavoin koulutuksen järjestäjien kyvykkyyden vahvistamiseen oppimisympäristöissä. Kehittämistä tehdään tällä hetkellä yhteensä 23 valtakunnallisen päähankkeen ja 88 osahankkeen voimin (tilanne 12/2025). Suomen osalta vertailussa tuodaan esiin pääpiirteitä, mutta jätetään esimerkit rahoitetuista valtakunnallista hankkeista selvitystyön ulkopuolelle².

Lisäksi Suomessa mm. pieniin osaamiskokonaisuuksiin liittyviä koulutuskokeiluja, joita rahoittaa Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus, mutta nämä ovat selvityksen ja ESR+-rahoituksen ulkopuolella.

¹Inforegio - European Social Fund+ National programme 2021-2027, Nationalt program for EU's Socialfond Plus 2021-2027, Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027, Europäischer Sozialfonds für Deutschland - ESF Plus 2021-2027, Inforegio - National ESF+ programme Employment - Inclusion - Youth - Skills

²Esimerkkejä ja lisätietoa Suomesta: [EURA2021](#) Hanketietopalvelu, Jotpa [Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus](#), Opetushallitus: [Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+-koordinaatiohanke](#)

2. Päähuomioita vertailun tuloksista

Mikä on ESR+-rahoitus?

Euroopan sosiaalirahasto plus (ESR+) tukee Euroopan unionin työllisyys-, sosiaali-, koulutus- ja osaa-mispolitiikkojen toteutumista ja näiden alojen rakenneuudistuksia. ESR+ sisältää ohjelmakauden mittaisen kehittämisohjelman, joka on jäsenmaa-kohtainen. Tällä hetkellä on menossa ohjelmakausi 2021–2027.

Jatkuvan ja elinikäisen oppimisen tukeminen on yksi osa-alue ESR+-rahoituksessa, jota tuetaan erilaisten kehittämissankkeiden ja pilotoitien kautta. ESR+-rahoituksella tuetaan hankkeita, jotka keskittyvät joustavien ja työelämälähtöisten koulutusmahdollisuuksien tarjoamiseen ja pilotointiin, mikä mahdollistaa yksilöille tarvittavan osaamisen hankkimisen ilman koko tutkinnon suorittamista.

ESR+ on Euroopan unionin pääasiallinen menetelmä panostaa ihmisiin mm. vahvistamalla ihmisten osaamista ([Mikä on Euroopan sosiaalirahasto plus \(ESR+\)?](#) | Euroopan sosiaalirahasto plus). Ohjelman budjetti kokonaisuudessaan eri osa-alueille on vuosille 2021–2027 yhteensä n. 142,7 miljardia euroa.

Tarkkaa tietoa siitä, mikä osuus rahoituksesta kohdistuu juuri jatkuvaan oppimiseen, on lähde-materiaalin perusteella n. 25 % koko rahoituksesta eli n. 35,7 miljardia euroa. Moni asia budjetoinnin lähtötilanteesta on muuttunut, mm. turvallisuuteen panostaminen ja sen vuoksi on jouduttu vähintään pohtimaan muutoksia suunniteltuun rahoitukseen ohjelmakauden loppuun.

- Jatkuva oppiminen on tärkeä osa EU-ohjelmakautta 2021–2027.
- Pohjoismaista Islanti ja Norja eivät ole EU:n jäsenvaltioita, eivätkä siten saa ESR+-rahoitusta. Molemmat maat kuitenkin edistävät jatkuvaa oppimista monin tavoin ja on huomioitu, miten jatkuvaa oppimista kehitetään ESR+-rahoituksen ulkopuolella.
- Jatkuva oppiminen on tärkeä osa työllistymistä ja sen tukemista.
- ESR+-rahoitettujen hankkeiden koordinointi ja hallinnointi on kansallisesti osin hyvinkin hajautettua muualla paitsi Suomessa.
- Tutkintoon johtamatonta koulutusta rahoitetaan pääosin julkisin varoin. Muita rahoitusvaihtoehtoja verrokkimaissa ovat esimerkiksi koulutustilit ja ammattiliittojen rahoitus. Verrokkimaiden kehittämissankkeissa on mukana kumppaneina myös yrityksiä
- ESR+-rahoitusosuuksien tasapuolinen vertaaminen toisiinsa on monimutkaista, sillä suuruusjärjestys vaihtelee laskentaperusteissa huomioitavien tekijöiden, painopisteiden, lähdemateriaalin, työikäisen tai –kykyisen väestön, alueellisten erojen mukaan, joita ainakin Keski-Euroopan verrokkimaissa on paljon.
- Pohjoismaista ESR+-rahoitusta on eniten Ruotsissa, vähiten Tanskassa ja Suomessa työikäinen väestö huomioiden. Ranskan ja Saksan osalta tilanne ei ole näin suoraviivainen, liittyen mm. liittovaltioihin ja alueellisiin eroihin rahoituksissa.

Käsitteisiin ja termeihin, kuten pieni osaamiskokonaisuus, mikrotutkinto sekä lyhyt koulutus, liittyy monitulkintaisuutta. Tämä näkyy rahoitettujen hankkeiden tiedoissa. Tämä kertoo kehitysvaiheesta verrokkimaissa esimerkiksi pienten osaamiskokonaisuuksien osalta.

3. Vertailun tulokset

Tulokset on koottu taulukoihin, joissa yhteenvedoina vertailutulokset maakohtaisesti **Pohjoismaat, Saksa ja Ranska.**

TAULUKKO 1. Painopisteet jatkuvan oppimisen osalta tiiviisti Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa ESR+-ohjelma-asiakirjoissa vuosille 2021–2027.

Suomi

EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmassa [Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027](#) jatkuva oppiminen sisältyy ohjelman erityistavoitteeseen 4.2. Ohjelmassa painotetaan mm. yksilöllisten, monimuotoisten ajasta ja paikasta riippumattomien jatkuvan oppimisen koulutuskokonaisuuksien tarjontaa, mahdollisuuksia tutkintojen ja tutkintojen osien suorittamiseen, jatkuvan oppimisen mahdollistavia koulutusrakenteita ja oppimisympäristöjä sekä hakevan toiminnan menetelmiä. Kokonaiskuvassa ohjelman ja hankkeiden avulla parannetaan korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten kyvykkyyttä vastata jatkuvan oppimisen tarpeisiin ja laajentaa tarjontaansa työikäisille niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti.

Rahoitetut ESR+ -hankkeet jakautuvat kuuteen eri alateemaan (tilanne 12/2025):

- aikuisten perustaitojen osaamismerkkien pilotointi
- erityisen tervetulleita ryhmiä tukevien toimintamallien kehittäminen
- korkeakoulujen ja muiden koulutuksen järjestäjien osaamisen kehittäminen jatkuvan oppimisen koulutuskysyntään vastaamiseksi
- maahanmuuttajien valmentavan koulutuksen kehittäminen ja pilotointi sekä maahanmuuttajien kielipolut
- pienten osaamiskokonaisuuksien tarjonnan kyvykkyuden kehittäminen korkeakouluissa ja ammatillisessa koulutuksessa
- toimialakohtaiset verkostot strategisen yhteistyön kehittämiseksi.

Konkreettisesti ESR+-hankkeiden avulla kehitetään esimerkiksi maahanmuuttajien jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia, keskitytään yksittäisten toimialojen ja verkostojen kehittämiseen jatkuvassa oppimisessa, edistetään koulutuksen järjestäjien kyvykkyyttä edistää palvelutarjontaa ja asiakaslähtöisyyttä osaamismerkkeihin ja pieniin osaamiskokonaisuuksiin liittyen ja parannetaan erityisen tervetulleiden ryhmien, koulutuksen järjestäjien ja muun verkoston sekä Ohjaamojen välistä yhteistyötä. ([Jatkuva oppiminen | Rakennerahastot](#))

TAULUKKO 1. Painopisteet jatkuvan oppimisen osalta tiiviisti Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa ESR+-ohjelma-asiakirjoissa vuosille 2021–2027.

Ruotsi	Europeiska socialfonden plus 2021–2027 - Svenska ESF-rådet Inforegio - European Social Fund+ National programme 2021–2027 Ohjelman toimenpiteillä edistetään työttömien integroitumista työmarkkinoille sekä edistetään jo työssä olevien elinikäistä oppimista. Keskiössä ovat työnantajien tarpeet (alue A1A) ja sen tavoitteena on vahvistaa työmarkkinoille suunnattuja koulutuksia, joilla päivitetään ammatillista osaamista. Ohjelma keskittyy köyhyysvaarassa oleviin, mukaan lukien pitkäaikaistyöttömät, ikääntyneet, vasta saapuneet maahanmuuttajat, vammaiset ja sairauslomalla olevat, jotka tarvitsevat tukea ja osaamista palatakseen työelämään. Projekteissa ja kehittämistyössä keskitytään erityisesti aloihin, joilla on työvoimapula, kuten teknologia laajana osa-alueena, hoiva ja koulutus. Ohjelma tukee jatkuvaa oppimista tarjoamalla rahoitusta projekteille, jotka edistävät aikuiskoulutusta ja elinikäistä oppimista. Ohjelma korostaa modulaarisia koulutusohjelmia ja kokonaisuuksia, jotka mahdollistavat erityisesti pienempien osaamiskokonaisuuksien suorittamiseen, mm. ammatillisessa koulutuksessa.
Tanska	Nationalt program for EU's Socialfond Plus DANMARK Et stærkt Danmark gennem uddannelse og kompetencer, Nationalt program for EU's Socialfond Plus 2021–2027 Ohjelman painopisteenä ovat erityisesti digitaalisten taitojen kehittäminen, vihreä siirtymä, yrittäjyystaitojen tukeminen ja työmarkkinoiden tarpeisiin vastaaminen. Lisäksi ohjelma tarjoaa mahdollisuuksia tehdä yhteistyössä yritysten kanssa koulutusohjelmia, jossa tärkeän osan muodostavat pienet osaamiskokonaisuudet, erilaiset kurssit ja sertifikaatit. Ohjelma tukee: • joustavien ja lyhytkestoisten koulutusmuotojen kehittämistä • digitaalisten ja vihreiden taitojen oppimista pienissä kokonaisuuksissa • aikuiskoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen modulaarisuutta, mikä mahdollistaa mikrotutkin- tojen kaltaisten ratkaisujen käyttöönoton
Saksa	The European Social Fund Plus (2021-2027) Europäischer Sozialfonds für Deutschland - ESF Plus 2021–2027 Ohjelma GECT – Autorité de gestion Interreg VI Grande Région, sisältää kolme eri alaohjelmaa ja kokonaisuutta, jossa viitataan jatkuvaa oppimiseen. Ohjelma tukee sosiaalista yhteenkuuluvuutta, ammatillista koulutusta ja jatkuvaa oppimista, erityisesti maahanmuuttajien ja pakolaisten integrointia työmarkkinoille ja siihen liittyvää koulutusta ja osaamistarpeita. Tavoitteena koulutuksen koordinoinnin parantaminen varhaiskasvatuksesta korkeakouluun asti, ammatillista koulutuksen parantaminen ja elinikäistä oppimisen vahvistaminen. Jatkovaa oppimista tuetaan erityisesti ohjelmaosiossa, jossa painopisteenä on keskittyvä osaamisen kehittämiseen eri kohderyhmille, työssä oleville ja työttömille. Kehittämistoimenpiteitä ohjelman avulla erityisesti matalan koulutustason omaaville. Saksan ESR+ -ohjelmassa mikrotutkinnot liittyvät erityisesti seuraaviin osa-alueisiin: osaamisen tunnistamista, modulaarisia koulutusratkaisuja, jotka mahdollistavat osaamisen kehittämisen työn ohessa pieninä kokonaisuuksina. Mikrotutkinnot nähdään Saksassa keinona parantaa koulutuksen saavutettavuutta ja lisätä työmarkkinoille pääsyä.

TAULUKKO 1. Painopisteet jatkuvan oppimisen osalta tiiviisti Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa ESR+-ohjelma-asiakirjoissa vuosille 2021–2027.

Ranska	Inforegio - National ESF+ programme Employment - Inclusion - Youth - Skills Ranskan ESR+-ohjelmassa "Työllisyys - Osallisuus - Nuoret - Taidot" jatkuva oppiminen ja pienet osaamiskokonaisuudet ovat keskeisessä roolissa. Ohjelma tukee koulutusjärjestelmien parantamista, erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten kouluttamiseen. Rahoitusta käytetään myös nuorten työllistymisen edistämiseen sekä ammatillisen koulutuksen parantamiseen. Ohjelma tarjoaa mahdollisuuksia jatkuvan oppimisen työssä olevien osaamisen päivittämiseen ja uudelleenkouluttautumiseen. Ohjelma edistää myös koulutuksen saatavuutta haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille. Mikrotutkinnot ovat osa strategiaa, jolla tuetaan nopeaa osaamisen kehittämistä erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvien taitojen kehittämisessä. Ohjelman avulla tuetaan pieniä koulutuskokonaisuuksia, jotka auttavat hankkimaan erityisiä taitoja nopeasti, mm. lyhyitä kursseja ja sertifikaatteja, jotka ovat suunniteltu vastaamaan työmarkkinoiden tarpeita. Rahoitusta käytetään tukemaan henkilökohtaisten koulutustilien (<i>Compte Personnel de Formation, CPF</i>) käyttöä, jonka työssä olevat voivat hankkia osaamista omalla alallaan. Tämä mahdollistaa erityisesti lyhyet koulutukset, kuten pienten osaamiskokonaisuudet.
Islanti ja Norja	Islanti ja Norja eivät ole EU:n jäsenvaltioita, joten siellä ei ole ESR+:n kansallisia ohjelmia eikä omaa hallinnoivaa viranomaista ESR+-rahoituksen näkökulmasta. Islannilla ja Norjalla on mahdollisuus osallistua kumppaneina ESR+-hankkeisiin, mutta suoraan rahoitusta heillä ei ole mahdollisuutta hakea. Islanti ja Norja kuitenkin osallistuvat moniin EU:n ohjelmiin ja rahoitusmekanismeihin, jotka tukevat työllisyyttä, osaamista, osallisuutta ja koulutusta, mm. EEA/ Norway Grants. Erasmus + ja Nordplus (Home EEA Grants) Norway Grants, 2021–2028, hallinnoiva viranomainen on Norwegian Ministry of Foreign Affairs (Ulkoasiainministeriö), käytännön toimeenpanosta vastaa Financial Mechanism Office (FMO) Brysselissä. Norja itse toimii rahoittajana, ei tuensaajana. Esimerkkinä tästä Sloveniassa käynnissä ohjelma nuorten yrittäjyyden ja oppisopimusten tukemiseksi. Projektit kestävät yleensä 1–3 vuotta, ja kohdentuvat kumppanuusmalleihin Norjan, Islannin tai Liechtensteinin kanssa Islannin työ- ja sosiaaliministeriö toimii kansallisena viranomaisena muissa EU rahoitusohjelmissa (<i>Vinnumálaráðuneytið</i>). Islannin työ- ja sosiaaliministeriö toimii kaikilla hallinnon aloilla, jotka liittyvät työvoiman ja sosiaalisen hyvinvoinnin, työllisyyden, sosiaalisen turvallisuuden ja työvoiman kehittämiseen. Se vastaa myös työllisyyden tukemisesta, työttömyyspalvelujen tarjoamisesta, sosiaalisen turvallisuuden määräysten, työelämän sääntelyn ja sen varmistamisesta, että sosiaaliset oikeudet toteutuvat. Lisäksi ministeriö vastaa sosiaalisten palvelujen, kuten terveydenhuollon, sosiaalihuollon, asumisen ja koulutuksen kehittämisestä.

TAULUKKO 2. ESR+-rahoitus jatkuvaan oppimiseen Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa.

Suomi	Kokonaisrahoitus ESR+ n. 605 milj. €. Jatkuva oppiminen on yksi valtakunnallisista teemoista. Rahoituskehysarvio jatkuvan oppimisen teemassa on yhteensä n. 39 milj. €. Vertailuna työikäinen väestö (15 - 64 v.) n. 3,5 miljoonaa = n.11 €/ työikäinen Yksityiskohta: pienten osaamiskokonaisuuksien kehittämisen rahoitusta on suunniteltu yhteensä n. 6,4 milj. € (EURA 2021) The ESF+ in Finland European Social Fund Plus Jatkuva oppiminen Rakennerahastot Euroopan sosiaalirahasto plus (ESR+) Rakennerahastot
Ruotsi	Kokonaisrahoitus ESR+ on n. 707 milj. € Jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen n. 515 milj. € Vertailuna työikäinen väestö (15 -64 v.) n. 6,5 miljoonaa = n. 79 €/ työikäinen Ohjelma-alue A1: "Kompetensutveckling för sysselsatta" (osaamisen kehittäminen työssä oleville) A2: "Livslångt lärande" (elinikäinen oppiminen) muodostavat 66,5 % koko ohjelman rahoituksesta The ESF+ in Sweden European Social Fund Plus https://www.esf.se/socialfondsprogrammet-esf-2021-2027
Tanska	Kokonaisrahoitus ESR+ n. 120 milj. € Jatkuva oppiminen n. 40 % rahoituksesta, n. 70 milj. €. Vertailuna työikäinen väestö (15 - 64 v.) n. 3,7 miljoonaa = n. 19 €/ työikäinen Ohjelman painopistealueet 1.2 ja 2.1.4 käsittelevät kompetenssien kehittämistä ja elinikäistä oppimista The ESF+ in Denmark European Social Fund Plus https://udviklingidanmark.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/2024-01/ESF_%202021-2027%20-%20forkortet%20version-a.pdf
Saksa	Kokonaisrahoitus ESR+ n. 6,5 mrd €, josta 2,2 mrd € liittovaltion ohjelmiin ja 4,34 mrd € osavaltioiden ohjelmiin. Jatkuva oppiminen n. 1,6 mrd €, n. 25 % rahoituksesta, yksi kolmesta pääteemasta (työllisyys, koulutus, sosiaalinen osallisuus). Vertailuna työikäinen väestö (15 - 64 v.) n. 52 miljoonaa = n. 31 €/ työikäinen The ESF+ in Germany European Social Fund Plus https://www.esf.de/portal/DE/ESF-Plus-2021-2027/inhalt.html
Ranska	Kokonaisrahoitus ESR+ n. 7 mrd € Jatkuva oppiminen n. 2 mrd €, n. 30 % rahoituksesta, erityisesti osaamisen kehittämisen ja nuorten työllistymisen toimiin. Vertailuna työikäinen väestö (15 - 64 v.) n. 41 miljoonaa = n. 48 €/ työikäinen The ESF+ in France European Social Fund Plus French national ESF+ programmes invest €7.4 billion in people European Social Fund Plus
Islanti ja Norja	Ei ESR+-rahoitusta

TAULUKKO 3. ESR+-rahoitusta hallinnoiva viranomainen Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa.

Suomi	ESR+ valtakunnalliset hankkeet: Pohjois Pohjanmaan ELY keskus Alueelliset ESR+-hankkeet, ELY keskus: Etelä- Savo, Keski-Suomi, Häme, Pohjois-Pohjanmaa. Jatkuvan oppimisen teemasta vastaa Opetus- ja kulttuuriministeriö.
Ruotsi	Svenska ESF-rådet (Ruotsin ESF-neuvosto). ESR-rahasto luo mahdollisuuksia kehittää alueita, yksilöitä, organisaatioita ja yrityksiä ympäri maata.
Tanska	Erhvervsstyrelsen (Tanskan yritysvirasto). ESR+ -rahoituksen hallinnointi, erityisesti yritysten ja työmarkkinoiden kehittämiseen liittyvät hankkeet.
Saksa	Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS), jossa rahoituksen hallinnointi liittovaltion tasolla. Lisäksi jokaisella osavalttiolla on oma hallinnoiva viranomaisensa.
Ranska	Délégation générale à l'emploi et à la formation professionnelle (DGEFP), rahoituksen hallinnointi kansallisella tasolla.
Islanti ja Norja	Ei hallinnoivaa viranomaista ESR+

Tutkintoa pienempien kokonaisuuksien rahoittaminen ESR+-rahoituksen ulkopuolella.

Tässä osiossa tuodaan esiin, miten EU-ohjelmien ulkopuolella verrokkimaissa tutkintoa pienempiä kokonaisuuksia rahoitetaan. Tilanteet elävät ja rahoitustavat tai – kohteet muuttuvat tarpeiden ja poliittisten linjausten mukaan. TAULUKKON 4 on koottu **joitakin keskeisiä rahoitusmenetelmiä** tutkintoa pienempiin kokonaisuuksiin aikuiskoulutuksessa tällä hetkellä. Näistä käy ilmi, että valtion julkinen rahoitus tavalla tai toisella on merkittävässä roolissa kautta linjan. Pohjoismaat ja monet Euroopan maat hyödyntävät erilaisia ohjelmia aikuisten täydennyskoulutukseen edistämiseen. Tästä esimerkkinä **elinikäisen oppimisen ohjelmat Lifelong Learning Program**, jotka ovat maakohtaisia ja **jotka eivät ole ESR+-rahoitteisia** ([Lifelong Learning Programme](#) | [CEDEFOP, Microcredentials quick to satisfy skills demand](#) | [CEDEFOP](#)).

Suomen osalta tutkintoa pienempien kokonaisuuksien rahoitus yksityiskohtaisesti jää vertailutaulukojen ulkopuolelle. Rahoituksesta vastaavat pääasiassa riippuen valtio julkisin varoin, opiskelijat itse tai työnantajat. Käytännössä nämä voivat tarkoittaa esimerkiksi avoimia korkeakouluopintoja, ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osaa ja sitä pienempää kokonaisuutta. Myös ammattilitot ja järjestöt sekä yksityiset koulutuspalvelujen tuottajat tarjoavat koulutusmahdollisuuksia.

TAULUKKO 4. Tutkintoa pienempien kokonaisuuksien keskeinen rahoitus Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa.

Ruotsi	Aikuisten täydennyskoulutus on pääosin julkisesti rahoitettua. Valtio rahoittaa suurimman osan myös tutkintoa pienemmistä osista. Myös ammattiliitot rahoittavat koulutuksia. Vuoden 2022 alusta Ruotsissa on otettu käyttöön opintotuki, jota hyödyntää myös ei- tutkintota-voiteisiin koulutuksiin. Tuen voi hakea opiskelija tai työnantaja. Myös valtion avustusta on tarjolla erityisesti kasvuseutukuntien aikuisten osaamisen vahvistamiseen. Aikuiskoulutus on laajasti organisoitu kunnallisiin aikuiskoulutuskeskuksiin (Komvux) jotka tarjoavat osallistujille maksuttomia tai kohtuuhintaisia opintoja. Komvuxin muistuttaa jossain määrin ammatillista koulutusta Suomessa ja se tarjoaa vaihtoehtoja myös ei- tutkintoon johtavaan koulutukseen. Folkbildning tarjoaa vapaaseen sivistystyöhön liittyviä opiskelumahdollisuuksia, joko maksuttomia tai kohtuuhintaisina opintoina. Korkeakoulut tuottavat osana jatko- tai täydennyskoulutusta tai räätälöitynä, ne rahoitetaan tilaajan, yleensä yrityksen tai viranomaisen toimesta. Työttömille työnhakijoille on rahoitus Arbetsförmedlingen, myös tutkintoa pienempien osien rahoitukseen. Lisäksi on tukia ja apurahoja, joita voi käyttää opintojen rahoittamiseen, mm. CSN (Centrala Studiestödsnämnden). Muuta huomioitavaa: Korkeakoulut ovat kehittäneet mikro-opintoihin liittyvän ohjelman, joka ohjaa korkeakouluja tarjoamaan lyhyitä, opintopisteytettyjä kursseja. Julkinen työllisyyspalvelu ja Korkeakoulutusvirasto kehittävät "Kompetenspasset"-projektia, joka tähtää mikro-opintojen laadun ja läpinäkyvyyden parantamiseen.
Tanska	Tutkintoa pienempiä opintoja rahoitetaan valtion tuella, aikuiskoulutukselle on omia tukijärjestelmiä. Tanskassa on myös erityinen koulutustuki (SVU), joka kattaa tietyt opinnot. Rahoitusmallit: 1. Aikuiskoulutusta rahoitetaan valtion tuilla ja oppilaitosten omilla tuloilla, kuten lukukausimaksuilla. Valtion tuet jaetaan oppilaitoksille opiskelijamäärien perusteella. 2. Aikuiskoulutustuki (SVU) "Statens Voksenuddannelsesstøtte" (SVU) on valtion tukijärjestelmä työssäkäyville aikuisille, jotka haluavat osallistua lisä- tai täydennyskoulutukseen. SVU tukea voi käyttää myös pieniin kokonaisuuksiin. Muuta huomioitavaa: Initiative for Excellence in Vocational Education and Training on BMBF, jolla tuetaan erilaisten pätevyyksien hankkimisessa asemasta riippumatta (mm. asiantuntijat, johtajat tai yrittäjät). BMBF:n Upgrading Training Assistance Act (AFBG) on rahoitusmuoto niille, jotka haluavat edetä urallaan. Liittohallitus ja osavaltiot rahoittavat yhdessä lukuisia ohjelmia, jotka johtavat jatkokoulutukseen. BAföG on rahoitus, jonka avulla voidaan rahoittaa myös omatoimista täydennyskoulutusta, joka ei liity nykyiseen työhön tai joka ei tähtää tutkinnon suorittamiseen, mahdollisuus tutkintoa pienempiä kokonaisuuksiin.

TAULUKKO 4. Tutkintoa pienempien kokonaisuuksien keskeinen rahoitus Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa.

Norja	Norjassa aikuiskoulutuksen rahoitus määräytyy koulutustason ja -tyypin mukaan. Valtio tukee koulutuksen järjestäjiä toteutuneiden opetustuntien perusteella sekä erityisten pedagogisten kehityshankkeiden kautta. Mikro-opintojen ja tutkintoa pienempien osien kehittäminen on osa Norjan pitkän aikavälin tutkimus- ja korkeakoulutus suunnitelmaa (2023–2032), joka painottaa joustavien oppimismahdollisuuksien tarjoamista yksilöllisiin tarpeisiin. Työnantajat ja yritykset investoivat työntekijöidensä osaamisen kehittämiseen tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua lyhyisiin, työelämälähtöisiin koulutuksiin. Kompetanse Norge ohjelma tukee aikuiskoulutusta ja jatkuvaa oppimista, tarjoten modulaarisia koulutusohjelmia/ pieniä opintokokonaisuuksia. Norjan koulutus- ja tutkimusministeriö (Kunnskapsdepartementet) sekä paikalliset koulutuskeskukset myöntävät rahoitusta.
Saksa	Saksassa aikuiskoulutuksen rahoitus tulee sekä julkisista että yksityisistä lähteistä. Liittovaltion koulutustukilaki (BAföG) tarjoaa taloudellista tukea aikuisopiskelijoille. Lyhyet opinnot ja erilliset kurssit rahoitetaan usein osittain tai kokonaan julkisella rahoituksella. Yritykset rahoittavat työntekijöidensä eli työssä olevien lisäkoulutusta. Monet yritykset tarjoavat itse lisäkoulutuksia työntekijöilleen uusien teknologioiden tai työprosessien käyttöönoton yhteydessä. Esimerkiksi suuryritykset tekevät yhteistyötä koulutuksen tarjoajien kanssa tai järjestävät koulutuksia itse. Valtion tukemat opintolainat ja apurahat ovat saatavilla myös tutkintoa pienempiin opintoihin. Saksassa toimii hyvin runsaasti kansallisia ja kansainvälistä täydennyskoulutuksen tarjoajaa, jotka myyvät sekä sertifioituja että sertifioimattomia lyhytkursseja. Näitä koulutuksia rahoittavat pääosin osallistujat itse tai heidän työnantajansa. Liittovaltion koulutus- ja tutkimusministeriö (BMBF) on rahoittanut pilottihankkeita, joihin sisältyy koulutuksia. Saksan liittovaltion koulutus- ja tutkimusministeriö (BMBF) myöntää rahoitusta monen-tyyppiseen jatkuvaan oppimiseen Ammattiyhdistykset ja työnantajajärjestöt tukevat tarjoamalla jäsenilleen koulutuksia. Rahoitus tulee tällöin järjestöiltä tai yhteisistä sopimuksista eri toimijoiden kesken. Aufstiegs-BAföG ohjelma tukee ammatillista jatkokoulutusta ja tarjoaa rahoitusta yli 700 eri jatkokoulutusohjelmalle.
Ranska	Aikuiskoulutukseen ja tutkintoa pienempiin osiin on olemassa useita rahoituskanavia, kuten valtion tukemat ohjelmat ja alueelliset tuet. Isossa roolissa on työnantajien rahoitus. Ranskan valtio ja alueet myöntävät rahoitusta monen-tyyppiseen jatkuvaan oppimiseen. CPF (Compte Personnel de Formation) on henkilökohtainen koulutustili, jonka avulla Ranskassa voidaan rahoittaa lyhyitä koulutuksia, sertifikaatteja, mikro -opintoja ja pieniä opintokokonaisuuksia. Aikuiskoulutuksen rahoitus vaihtelee opiskelijan tilanteen mukaan. Työssä oleville ja työttömille on tarjolla erilaisia tukimuotoja, osa koulutuksista on maksuttomia. France Relance ohjelma tukee työllisyyttä ja jatkuvaa oppimista, erityisesti digitaalisten taitojen kehittämistä.

TAULUKKO 4. Tutkintoa pienempien kokonaisuuksien keskeinen rahoitus Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa.

Islanti	Aikuiskoulutusta säätelee Aikuiskoulutuslaki (Act No. 27/2010), jonka mukaan valtio rahoittaa aikuiskoulutusta valtion budjetista, myös ei tutkintotavoitteista koulutusta. Rahoitus kattaa mm. opintojen järjestämisen, ohjauksen ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen. Koulutusrahasto (Education Fund) on keskeinen väline aikuiskoulutuksen rahoituksessa. Se tukee erityisesti vähän koulutettujen aikuisten opintoja ja työmarkkinoiden tarpeisiin vastaavaa koulutusta. Rahaston hallinnoinnista vastaa Education and Training Service Centre (ETSC) yhteistyössä opetusministeriön kanssa. Korkeakoulutuksessa Islannin yliopisto tarjoaa mikro-opintoja (30 opintopistettä tai alle) monilla aloilla, mm. kansainvälisissä suhteissa ja julkishallinnossa. Nämä opinnot on suunniteltu joustaviksi ja soveltuvat hyvin työssäkäyville aikuisille. Työnantajat ja ammattiliitot osallistuvat aktiivisesti aikuiskoulutuksen rahoitukseen. Monet työehtosopimukset sisältävät määräyksiä koulutusoikeuksista ja -rahastoista, jotka tukevat työntekijöiden osaamisen kehittämistä. Islannin aikuiskoulutuskeskus tarjoaa koulutusta ja jatkuvaa oppimista aikuisille. Rahoitus on julkista Islannin koulutus- ja kulttuuriministeriöstä (Mennta- og menningarmálaráðuneytið) sekä paikalliset koulutuskeskukset myöntävät rahoitusta. Valtio rahoittaa myös etäopetusta ja iltakursseja toisen asteen oppilaitoksissa. Lisäksi työttömille suunnatut koulutusohjelmat ovat maksuttomia ja rahoitetaan valtion budjetista sekä työttömyysvakuutusrahaston tuloista. Nämä antavat mahdollisuuksia myös tutkintoa pienempiin osiin. EA and Norway Grants -rahoitus tukee erityisesti jatkuvaa oppimista ja ammatillisten taitojen kehittämistä aloilla, joilla on työvoimapulaa tai tarvetta osaamisen päivittämiseksi. Työvoimakoulutusrahastot tarjoavat merkittävää tukea työntekijöille ja työttömille osaamisen kehittämiseen lyhyempien koulutusten avulla.
Norja	Norjassa aikuiskoulutuksen rahoitus määräytyy koulutustason ja -tyypin mukaan. Valtio tukee koulutuksen järjestäjiä toteutuneiden opetustuntien perusteella sekä erityisten pedagogisten kehityshankkeiden kautta. Mikro-opintojen ja tutkintoa pienempien osien kehittäminen ja rahoittaminen ovat osa Norjan pitkän aikavälin tutkimus- ja korkeakoulutus suunnitelmaa (2023–2032), joka painottaa joustavien oppimismahdollisuuksien tarjoamista yksilöllisiin tarpeisiin. Työnantajat ja yritykset investoivat työntekijöidensä osaamisen kehittämiseen tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua lyhyisiin, työelämälähtöisiin koulutuksiin. Kompetanse Norge -ohjelma tukee aikuiskoulutusta ja jatkuvaa oppimista tarjoten modulaarisia koulutusohjelmia/ pieniä opintokokonaisuuksia. Norjan koulutus- ja tutkimusministeriö (Kunnskapsdepartementet) sekä paikalliset koulutuskeskukset myöntävät rahoitusta.

Johtopäätökset

EU-ohjelmat/ ESR+ v. 2021–2027

Kansallisissa EU-ohjelmissa on maakohtaisina eroja, vaikka ne kokonaisuutena ovat tietyt samansuuntaisia. Niissä painotetaan erilaisia kokonaisuuksia, esimerkiksi pienten osaamiskokonaisuuksien ja mikrotutkintojen kehittämien ja toteuttaminen, syrjäytymisen ehkäisy, maahanmuutto tai digitaitojen kehittäminen. Digitaitojen ja vihreän siirtymän osaamisen vahvistaminen ja yritysysteistyö ovat keskiössä monissa vertailukohteissa olevissa ohjelmissa, esimerkiksi Tanskassa. Maahanmuuttajien tai syrjäytymisvaarassa olevien tai työttömien osaamisen vahvistaminen on tärkeää Ruotsissa. Yhteistä kaikille ohjelmille on tavalla tai toisella osaamistarpeiden kartoittaminen ja niiden arviointi, joka voi johtaa koulutusten järjestämiseen tai niihin liittyvien pilottien tarjoamiseen.

Jatkuvaan oppimiseen liittyvän ESR+-rahoituksen kohdentuminen erityisesti Keski- Euroopan verrokkikohteissa sekä Ruotsissa huomio kiinnittyy tiettyjen väestöryhmien, kuten heikossa työmarkkina-asemassa ja köyhyysvaarassa olevien tai maahanmuuttotustaisten henkilöiden osaamisen vahvistamiseen. Jatkuva oppiminen liittyy vahvasti työllistymisen tai työllisyyden tueksi, jossa mm. digiosaaminen ja vihreä siirtymä ovat taitoina tärkeitä.

Suomessa jatkuvan oppimisen kehittämisessä ESR+-näkökulmasta keskitytään monin eri tavoin koulutuksen järjestäjien kyvykkyyden vahvistamiseen oppimisympäristöissä valtakunnallisesti eri alateemoissa. Alueellisesti kehitetään koulutusmalleja ja koulutuksia ympäri Suomea.

ESR+-rahoitus ja jatkuva oppiminen

Selvityksessä tehtiin kevyt ekonomisen vertailu kohdemaisten ESR+-rahoituksesta liittyen jatkuvan oppimisen kehittämiseen ja sen toimenpiteisiin. Saatavilla olevista tiedoista rahoituksen suuruusluokka jatkuvan oppimisen osalta on heikosti löydettävissä tai rahoituksen tilanne on jatkuvassa muutoksessa. Se, kuinka rahoitusta suunnataan esimerkiksi eurojen tasolla pieniin osaamiskokonaisuuksiin jää huomiotta eikä sitä ei ole erikseen eroteltu. Tämä voi olla seurausta monista tekijöistä, esimerkiksi ei ole sovittuna, miten tai kuka tähän selvitykseen tarvittavia tietoja kohdemaissa kokoaa, seuranta- ja arviointitietoa on vähän tai kokonaisuus on vielä laajasti kehitysvaiheessa. Suomessa ESR+-rahoituksen osalta pienten osaamiskokonaisuuksien kehittämistä tehdään yhteensä seitsemän päähankkeen ja 32 osahankkeen voimin. Rahoitusta tähän kokonaisuuteen on suunniteltu yhteensä n. 6,4 milj. € (EURA 2021)

ESR+-rahoitusosuuksien tasapuolinen vertailu maiden kesken on käytännössä monimutkaista, eikä voi tehdä suoria johtopäätöksiä pelkkien numeroiden perusteella. Suuruus-

järjestys vaihtelee laskennassa huomioitavien tekijöiden esim. työikäisen tai työkykyisen väestön, painopisteiden ja eri alueille suunnatun rahoituksen perusteella. Tässä vertailussa on suuntaa antava arvio rahoituksen suuruusjärjestyksestä, koska rahoituslaskelmat aiemmin mainituissa muuttujilla tarvitsisivat oman erillisen selvitystyön ja tarkastelun suhteessa tämän vertailun tavoitteisiin. Pohjoismaista rahoitusta eniten Ruotsissa, vähiten Tanskassa ja Suomessa suhteutettuna työikäiseen väestöön. Euromäärät ja suuruusjärjestys voivat vaihdella, riippuen suhteutusta laskentatavasta ja euromäärien muuttuessa tilannekohtaisesti. Työikäisen väestön määrät jonkin verran vaihtelevat eri tietolähteissä. Jos vertailussa huomioidaan Ranskan tai Saksan liittovaltiot ja alueet, joiden rahoitusosuudet vaihtelevat, esim. Ranskan tilanne tässä vertailussa heikenee. Kokonaisuudessaan ESR+-rahoitusta jatkuvaan oppimiseen on vertailukohteissa n. 35,7 miljardia euroa.

ESR+-rahoituksen hallinnointi ja koordinointi

Jatkuvan oppimisen ESR+-hankkeiden koordinointi on rahoituksen ja hankkeiden hallinnointia viranomais taholta. Vastaavia koordinaatiohankkeita kuten Suomessa JOPPI – Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+-hanke ei verrokkimaissa ole. ESR+-hankkeiden hallinnoinnissa ja koordinaatiossa on pääasiassa hajautettu malli, jossa ESR+-rahoituksen hakeminen ja hankkeiden hallinnointi on sekä kansallista että alueellista. Erityisesti hajautetut mallit ovat yleisiä Keski – Euroopassa, jossa alueet ovat laajoja ja sisältävät liittovaltioita ja tältä osin alueelliset tarpeet ovat siten erityyppisiä. Tämä näkyy selvityksen vertailukohteena olevista maista Saksassa ja Ranskassa. Ruotsissa ja Tanskassa kansalliset viranomaiset hallinnoivat, mutta malli on hajautetumpi kuin Suomessa. Saksassa liittovaltion ja osavaltioiden viranomaiset hallinnoivat rahoitusta ja Ranskassa kansallinen viranomainen (DGEFP) vastaa hallinnoinnista.

Ei tutkintoon johtavan koulutuksen rahoitus ESR+-rahoituksen ulkopuolella

Yleisesti ottaen Pohjoismaissa ja Saksassa ja Ranskassa tutkintoa pienempiä opintoja rahoitetaan pääasiassa julkisin varoin, ja monissa maissa on olemassa erilaisia tukijärjestelmiä opiskelijoille sekä työnantajien tarjoamaa rahoitusta. Vaikka järjestelmät vaihtelevat merkittävästi maiden välillä, on julkinen tuki näitä verrokkimaita yhdistävä piirre. Järjestelmiin vaikuttavat kunkin maan koulutuspoliittiset valinnat ja tavoitteet. Koulutustili, työnantajien tai ammatillitojen rahoitus ovat verrattain yleisiä tapoja rahoittaa jatkuvaa oppimista ja ei tutkintoon tähtäävää koulutusta verrokkimaissa. Näiden rahoitusvaihtoehtojen kehittämistä tulisi arvioida myös Suomessa esimerkiksi poliittisesti ja viranomaisvoimin. Ei tutkintoon johtavan koulutuksen rahoitus ja vertailu on iso kokonaisuus ja tätä selvitystyötä tarkemman kuvan saamiseksi se vaatisi jatkoselvitystyön.

Jatkuvan oppimisen ESR+-hankkeet esimerkkien valossa

Kun tarkastellaan kaikkia ESR+-rahoitettuja hankkeita, jatkuvan oppimisen hankkeissa painottuvat erityisesti seuraavat teemat:

- Ruotsissa painottuvat sosiaalinen osallisuus, terveydenhuolto, digitaidot.
- Tanskassa vihreä siirtymä, pienyritykset ja digiosaaminen.
- Saksassa pk-yritykset, maahanmuuttajat, osaamisen tukeminen työuran loppuvaiheessa.
- Ranskassa pitkäaikaistyöttömien osaaminen, digitaaliset taidot ja erilaiset täydennys- tai uudelleen koulutukset.

Islannissa ja Norjassa jatkuvan oppimisen hankkeissa painottuvat ympäristöosaaminen, pohjoismainen yhteistyö ja joustavat koulutusmallit, mutta ne eivät ole ESR+-hankkeita.

Rahoittelujen hankkeiden ja tuensaajiin liittyvän tiedon osalta parhaiten tietoa löytyi Ruotsista, johtuen heidän hyvästä hankkeiden hakuun liittyvästä tietokannasta, omien verkostojen kontakteista ja tätä kautta saaduista tiedoista. ESR+ keskittyneet nettisivut olivat monin paikoin vanhentuneiden tai puutteellisten tietojen varassa. Rahoitusta saaneiden hankkeiden kokoamisessa keskiössä on ollut eri maiden ESR+-rahoitukseen liittyvät tietokannat. Pohjoismaiden osalta Norja ja Islanti eivät ole EU: maita, joka omalta osalta vaikuttaa koko vertailun tasapainoon.

Kansallisessa jatkuvan ESR+-hankkeiden koordinoinnissa Suomi erottuu muista vertailukohteista, jossa koordinointi on keskittynyt. Hallinnon ja koordinoinnin hajautetut mallit ovat yleisiä muualla.

Hankkeita ja tuensaajia on paljon ja tähän selvitykseen on eri yhteyksistä poimittu joitakin esimerkkejä, lähinnä sellaisia, joissa ensisijaisesti on mukana tavalla tai toisella lyhyet koulutukset ja pienet osaamiskokonaisuudet. Lisäksi esimerkkejä on suunnilleen yhtä paljon jokaisesta vertailukohteesta. Esiin nousee käsitteiden monitulkintaisuus eri hankkeissa liittyen lähinnä pieniin osaamiskokonaisuuksiin ja mikro-osaamiseen. Hankkeiden osalta löytyy kirjauksia mikrotutkinto, lyhytkoulutus, pieni osaamiskokonaisuus, pieni koulutuskokonaisuus, lyhyet moduulit, mikro-osaamiskokonaisuus, lyhyt pätevyyskoulutus, sertifikaatti.

Lyhyistä koulutuksista käytetään siis moninaisia termejä. Tämä kuvaa sitä, että termit ja käsitteet eivät ole jäsentyneet, vakiintuneet ja ovat vielä kehittymisvaiheessa. Käsitteiden osalta yhtä kehittynyt tilanne on Suomessa, vaikka tältä osin johtopäätös perustuu selvityksen laatijan omaan kokemukseen, keskusteluihin ja kotimaiseen lähdemateriaaliin: mihin kategoriaan koulutusjärjestelmässämme pienet osaamiskokonaisuudet kuuluvat. Sillä on vaikutusta mm. koulutuksen maksullisuuteen tai maksuttomuuteen

koulutukseen osallistujan näkökulmasta.

Hankkeissa näkyy kunkin verrokkimaan oma EU ohjelma. Hankkeet sisältävät joustavia täydennyskoulutuksia tai niiden pilotoiteja, uudelleen koulutukset työntekijöille ja työttömille, koulutukset yritysten konkreettisten tarpeiden mukaan, koulutuksia voidaan toteuttaa työprosessien yhteydessä tai digitaalisesti sekä toimenpiteitä matalasti koulutetuille ja maahanmuuttajille. Hankkeiden avulla järjestetään koulutusta tai pilotoidaan niitä, erityisesti digitaitoja ja vihreän siirtymisen osaamista eri kohderyhmille, myös lähellä eläkeikää oleville työssä oleville. Edellä oleva ei ole näin vahvasti esillä Suomen jatkuvan oppimisen ESR+ ohjelmassa.

Muiden Pohjoismaiden, Saksan ja Ranskan ESR+-hankkeissa nousee esiin yritysten osuus kehittämistyössä vahvemmin, kuin Suomessa. Yritys- ja työelämäyhteistyö on tärkeä osa myös Suomessa, mutta yritysten rahoitusosuudet jatkuvan oppimisen kehittämistyöhön ESR+ -hankkeissa ei ole samoin nähtävissä.

Muut huomiot, pohdinnat ja havainnot vertailussa

Selvityskohteena oleviin kysymyksiin ja rahoitettuihin hankkeisiin löytyy varmasti tässä selvitystyössä käytettyä tarkempaa tai laajempaa tietoa, mutta sen tutkiminen tarkemmin voidaan toteuttaa tarvittaessa myöhemmin. Esimerkiksi hankkeiden osalta voisi olla oma erillinen selvitys, jossa erityisesti tuotaisiin esiin hankkeiden rahoitusta ja sen jakautumista, kehittämistyön tuloksia tavoitteiden ja toimenpiteiden sijaan. Uuden EU -ohjelmakauden v. 2028–2034 sisältö ja painopisteet ovat vielä kehittymässä. Vastaavan vertailun voisi tehdä heti uuden ohjelmakauden alkaessa.

Jatkuvaan oppimiseen liittyvä käsite ja termi pieni osaamiskokonaisuus on kiinnostuksen kohteena niin Suomessa kuin muualla Euroopassa. Koulutusalaalla, myös selvityskohteena olevissa verrokkimaissa lähdemateriaalin perusteella törmää ilmiöön, jotka liittyvät selvästi lyhytkestoiseen koulutuskokonaisuuteen, mutta jää hankekuvauksissa jää epäselväksi tarkoitetaanko EU:n neuvoston suosituksia ja tavoitteita pienistä osaamiskokonaisuuksista vai muuta lyhyttä opintokokonaisuutta, joka on kehittymässä suosituksen suuntaan³.

Vertailun perusteella jatkuvassa oppimisen teeman sisällöissä ja rahoituksessa Suomessa on vielä paljon mahdollisuuksia suhteessa verrokkimaihin, vaikka kehittämissä hankkeissa samansuuntaista kehittämistyötä tehdäänkin. Jo pelkästään mikrotutkinto ja pieni osaamiskokonaisuus käsitteiden aktiivinen ja nykyistä rohkeampi käyttö voisi jäsentää jatkuvan oppimisen näkymää ja tarjontaa kaikilla koulutusasteilla. Näin verrokkimaissakin tapahtuu siitakin huolimatta, että käsiteviidakko on niissäkin jokseenkin

³ [Eurooppalainen lähestymistapa pieniin osaamiskokonaisuuksiin - European Education Area](#)

kehitysvaiheessa. Suomessa, esimerkiksi eri ammatissa toimimisen kannalta välttämättömistä lyhytkoulutuksista ja sertifikaateista voitaisiin käyttää nimitystä mikrotutkinto niin kuin verrokkimaiden hankesuunnitelmista käy ilmi.

Ohjelmakauden 2021–2027 valmistelun jälkeen maailma on muuttunut jo niin paljon, että tällä hetkellä esiintyy varmasti monia osaamistarpeita, joihin ei nykyisessä ohjelmakaudessa olen voinut varautua. Selvityksen laatijana jään pohtimaan, onko esimerkiksi turvallisuus- tai huoltovarmuusosaaminen jatkuvan oppimisen osa-alue, johon tavalla tai toisella törmäämme jatkossa.

Lähdemateriaalia

Huomiot: Verkkosivuja ja niissä olevaa lähdemateriaalia on luettu 1.11.2024–31.8.2025 välisenä aikana. Asiantuntijoiden vastauksia sähköpostitse lähetettyihin tiedusteluihin ovat osa lähdemateriaalia, mutta niitä ei eritellä tässä.

- CEDEFOP, Elinikäisen oppimisen ohjelmat, ei ESR+ [Lifelong Learning Programme | CEDEFOP](#)
- CEDEFOP, 2022, Microcredentials for labour market education and training First look at mapping microcredentials in European labour-market-related education, training and learning: take-up, characteristics and functions, s. 77, Luxemburg https://www.cedefop.europa.eu/files/5587_en.pdf
- Erkkilä, T. Koramo, M. Majalahti, Nyman, T. Ranta, T. Sillanpää, E. Siltanen, K. Varmola, K. Ålander, J. 2022, Jatkuvan oppimisen koulutusmarkkinat Suomessa Markkinan kokonaiskuvan hahmottelua, Valtion selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:59. [Jatkuvan oppimisen koulutusmarkkinat Suomessa : Markkinan kokonaiskuvan hahmottelua](#)
- EU maat [EU-maat | Euroopan unioni](#)
- Euroopan sosiaalirahasto ESR+ [Mikä on Euroopan sosiaalirahasto plus \(ESR+\)? | Euroopan sosiaalirahasto plus](#)
- Employment, Social Affairs and Inclusion [European Social Fund Plus \(ESF+\) - European Commission](#)
- EPALE – Aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi [What do micro-credentials mean? | EPALE](#)
- Eurydice-verkosto [Eurydice-verkosto](#)
- [Eurydice-raportti: Suomalaisten aikuisten digiosaaminen on Euroopan kärkipäätä](#)
- Koulujärjestelmäkuvaukset EU-jäsenmaista [Adult education and training in Europe: Building inclusive pathways to skills and qualifications \(2021\)](#)
- Nord Plus Program [Nordplus Programme for NGOs working in the Education Sector - fundsforNGOs](#)
- Oosi, O. Koramo, M. Korhonen N. Järvelin A-M. Luukkonen T. Tirronen J. Jauhola L. 2019, Jatkuvan oppimisen rakenteet – kansainvälinen vertailu. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 18/2019 [A Study on Structures to Support Continuous Learning – International benchmarking](#)
- [Projects | European Social Fund Plus](#)
- [Search | European Social Fund Plus](#)
- Tilastotietoa Euroopasta [Home - Eurostat](#)

Pohjoismainen yhteistyö:

[Pohjoismainen yhteistyö | Pohjoismainen yhteistyö](#)

Tukiasiat ja hankinnat <https://www.norden.org/fi/information/laitokset>

Ranki, S. Ryky, P. Santamäki, I. Smidt, H. 2021, LIFELONG LEARNING GOVERNANCE IN THE NORDIC COUNTRIES:

A COMPARISON Towards a systemic approach, Sitra [Lifelong learning governance in the Nordic countries: A comparison](#)

Pienet osaamiskokonaisuudet:

- [A European approach to micro-credentials - European Education Area](#)
- Digivisio 2030 modulaarisuus ja pienet osaamiskokonaisuudet <https://digivisio2030.fi/julkaisut/modulaarisuus-ja-pienet-osaamiskokonaisuudet-esiselvitys>
- Eurooppalainen lähestymistapa pieniin osaamiskokonaisuuksiin [Eurooppalainen lähestymistapa pieniin osaamiskokonaisuuksiin - European Education Area](#)
- EU:n suositukset pieniin osaamiskokonaisuuksiin, 6/2022 [suosituksen eurooppalaisesta lähestymistavasta pieniin osaamiskokonaisuuksiin elinikäisen oppimisen ja työllistettävyyden tukemiseksi](#)
- JOTPA-piloteista ja niiden tuloksista, avoin keskustelutilaisuus Teams 22.8.2025
- Opetus- ja kulttuuriministeriö, Korkeakoulujen pienet osaamiskokonaisuudet - mitä ja miksi, 6.10.2023
- OECD. (2020). Continuous Learning in Working Life in Finland. (Getting Skills Right). OECD. <https://doi.org/10.1787/2ffcfe6-en>
- [Osaamisunioni - Euroopan komissio](#)
- [Pienet osaamiskokonaisuudet puheenaiheena Euroopassa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Suomi ESR+

- [Euroopan sosiaalirahasto plus \(ESR+\) | Rakennerahastot](#)
- [Jatkuva oppiminen - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)
- [Jatkuva oppiminen | Rakennerahastot](#)
- [Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 \(pdf\)](#)
- [The ESF+ in Finland | European Social Fund Plus](#)

Ruotsi ESR+

- [Projekt - Svenska ESF-rådet](#)
- Aikuiskoulutus Komvux [Komvux - Utbildningsguiden](#)
- [Europeiska socialfonden plus 2021–2027 - Svenska ESF-rådet](#)
- esf@esf.se
- [The ESF+ in Sweden | European Social Fund Plus](#)
- How micro-credentials can promote lifelong learning
- https://www.ri.se/en/how-micro-credentials-can-promote-lifelong-learning?utm_source=chatgpt.com
- [Inforegio - European Social Fund+ National programme 2021-2027](#)⁰²⁷
- Projektit <https://www.esf.se/resultat/projektbanken/?Prograperiod=2021-2027&Programomr%C3%A5de=A>
- Ruotsin opetus- ja tutkimusministeriö (Utbildningsdepartementet) [Adult education - Government.se](#)
- Ruotsin ESR+ ohjelmaa täydentävä asiakirja: Ref. Ares(2023)3462908 - 17/05/2023 SFC2021, Mall för program som får stöd från Eruf (målet Investering för sysselsättning och tillväxt), ESF+, Sammanhållningsfonden, FRO och EHFVF – artikel 21.3 [Programme_snapshot_2021SE05SFPR001_3.0_sv.pdf](#)
- [Region Blekinge, 120 miljoner kronor till Blekinges och Skånes utveckling - Region Blekinge](#)

Tanska ESR+

- [The ESF+ in Denmark | European Social Fund Plus](#)
- [Nationalt program for EU's Socialfond Plus 2021–2027](#)
- Ohjelma, https://udviklingidanmark.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/2024-01/ESF_%202021-2027%20-%20forkortet%20version-a.pdf
- Projektit [Støttede projekter 2021-2027 | Udvikling i Danmark](#)
- SVU tuki [DFS+2Uddannelses- og Forskningsministeriet+2akkr.dk](#)

Norja ja Islanti

- Education and employment, [Education and employment | Ísland.is](#)
- Educational-and-vocational-guidande-in-Iceland.pdf [Educational-and-vocational-guidande-in-Iceland.pdf](#)
- Government of Iceland, https://www.government.is/topics/education/adult-education/?utm_source=chatgpt.com
- Islanti Innovaatiokeskus <https://groska.is/en/>
- Islannin yliopisto, [Startpage | University of Iceland](#)
- Lillehammer Lifelong Learning, [Lillehammer Lifelong Learning](#)
- Lillehammer Lifelong Learning Road Map (2023), [Lillehammer Lifelong Learning Road Map - Lillehammer Lifelong Learning](#)
- National reforms in vocational education and training and adult learning, [National reforms in vocational education and training and adult learning](#)
- New projects for LLLP in lifelong learning policy and research, [New projects for LLLP in lifelong learning policy and research](#)
- Programme 2025 - Lillehammer Lifelong Learning, [Programme 2025 - Lillehammer Lifelong Learning](#)
- The International Council for Open and Distance Education – ICDE, [The International Council for Open and Distance Education - ICDE](#)

Saksa ESR+

- Continuing Education and Training - Funding for Continuing Education and Training - BMBF [Continuing Education and Training - Funding for Continuing Education and Training - BMFTR](#)
- Europäischer Sozialfonds für Deutschland - ESF Plus 2021–2027, [The European Social Fund Plus \(2021-2027\)](#)
- Eurydice, eurydice.eacea.ec.europa.eu
- German Adult Education Association <https://www.volkshochschule.de/verbandswelt/dvv-english/dvv-The-German-Adult-Education-Association.php>
- Hasselhoff, G. 2023. Case study Germany Microcredentials for labour market education and training First look at mapping microcredentials in European labour-market-related education, training and learning: take-up, characteristics and functions, [Case study Germany Microcredentials for labour market education and training First look at mapping microcredentials in European labour-market-related education, training and learning: take-up, characteristics and functions](#)
- Saksan liittovaltion koulutus- ja tutkimusministeriö (BMBF) [Continuing Education and Training - Funding for Continuing Education and Training - BMFTR](#)
- The ESF+ in Germany | European Social Fund Plus [The ESF+ in Germany | European Social Fund Plus https://www.esf.de/portal/DE/ESF-Plus-2021-2027/inhalt.html](#)
- <https://www.europa-fördert-sachsen.de/de/>
- <https://www.esf.de/portal/EN/Funding-period-2021-2027/Federal-Programme/federal-programme.html>

Ranska ESR+

- Aikuiskoulutuksen rahoitus vaihtelee opiskelijan tilanteen mukaan, eurydice.eacea.ec.europa.eu
- Available funding in France, [Available funding in France | Digital Skills and Jobs Platform](#)
- Henkilökohtainen koulutustili [National education systems](#)
- [Personal Training Account \(PTA\) of a Private Sector Employee | Service-Public.fr](#)
- Inforegio - National ESF+ programme Employment - Inclusion - Youth – Skills, [Inforegio - National ESF+ programme Employment - Inclusion - Youth - Skills](#)
- Personal Training Account (PTA) of a Private Sector Employee, [Personal Training Account \(PTA\) of a Private Sector Employee | Service-Public.fr](#)
- <https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/support-your-country/esf-france>
- The ESF+ in France | European Social Fund Plus, [The ESF+ in France | European Social Fund Plus](#)
- <https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/support-your-country/esf-france>
- [French national ESF+ programmes invest €7.4 billion in people | European Social Fund Plus](#)

Rahoitettuihin hankkeisiin liittyvää materiaalia:

- <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/fr/competences-et-metiers-d-avenir-un-enjeu-de-souverainete-economique-poursuivi-par-le-dispositif-de-94128>
- <https://www.economie.gouv.fr/france-2030-orientation-professionnelle-ami-competences-metiers-avenir>
- <https://travail-emploi.gouv.fr/les-transitions-collectives-transco>
- <https://www.certificat-clea.fr/clea-numerique/referentiel-clea-numerique/>
- <https://www.clealum.fr>

LIITTEET 1–6

Esimerkkejä ESR+-rahoitetuista jatkuvan oppimisen hankkeista Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa

Seuraavat LIITTEET 1-6 sisältävät esimerkkejä projekteista, joita tämän selvityksen verrokkimaissa on käynnissä tai päätty-
mässä. Esimerkkeihin on valittu edustava otos hankkeista, jotka liittyvät pieniin osaamiskokonaisuuksiin tai mikrotutkintoihin.

TAULUKKO 5. Esimerkkejä ESR+-hankkeista Ruotsissa ja tiivis katsaus hankkeisiin.

Ruotsi	Tiivis katsaus hankkeisiin
Förstudie Livslångt lärande i Byggbranschen, Mikroinvest Sverige AB, 1.1.2024–31.12.2025	Tuottavuusselvitys rakennusallalla: hankkeessa selvittää ja analysoidaan osaamistarpeita yksilö- ja organisaatiotasolla rakennusyrityksistä alihankkijoihin, projektipäälliköistä esimiehiin ja ammattitaitoisin työntekijöihin. Hankkeen taustalla työttömyys, talouden taantuma ja teknologinen kehitys sekä ilmastonmuutoksen aiheuttamat uudet vaatimukset alalla. Hankkeessa keskitytään osaamistarpeisiin, jotka edistävät kestävä kehitystä sekä ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien että sosiaalisen osallisuuden kannalta, osaamisen kehittämisen toimenpiteitä mm. pienten osaamiskokonaisuuksien avulla.
Healthcare Frontline Innovation, Stockholm, Region Stockholm, 1.8.2024–31.12.2027	Hankkeessa kehitetään lyhyitä koulutusmoduuleja ja pieniä osaamiskokonaisuuksia terveydenhuollon henkilöstölle. Projekti tukee hoitohenkilökunnan innovaatiotyötä ja kestävä työlämää. Healthcare Frontline Innovation -hankkeen tavoitteena on nopeuttaa osaamisen päivittämistä ja urasiirtymää terveydenhuollon alalla sekä varmistaa, että terveydenhuolto panostaa sairaanhoitajien ja apulaissairaanhoitajien osaamistarpeisiin ja innovaatioiden mahdollisuuksiin. Hankkeen toteutuksesta vastaa Tema ARM Karoliinisessa yliopistollisessa sairaalassa.
Innovativt Partnerskap för Digital Kompetens, Sydsverige Redi School of Digital Integration, 1.8.2024–31.7.2026	Hankkeessa kehitetään digitaalisiin liittyviä osaamiskokonaisuuksia erityisesti maahanmuuttajille ja nuorille. Tavoitteena tarjota modulaarisia koulutuksia, jotka voidaan yhdistää mikrotutkintomaisiksi tai pieniksi osaamiskokonaisuuksiksi.
Kompetenshöjning Stockholms Stadsmission Stockholm Stockholms Stadsmission, 1.9.2024–31.12.2025	Hanke tarjoaa lyhytkestoisia koulutuksia ja osaamiskokonaisuuksia matalasti koulutetuille (mm. henkilöille, jotka ovat julkisen työvoimapalvelun, sosiaalivakuutuslaitoksen ja/tai kunnan kautta toteutettujen palveluiden asiakkaina). Hankkeen tavoitteena on parantaa osallistujien työmarkkinavalmiuksia pienillä, kohdennetuilla koulutuksilla kunkin tarpeen mukaan.
Lärläsläytet, LEGILEXI STIFTELSE 25.8.2025–20.4.2026	Opetushenkilöstön osaamistarpeiden kartoittamiseen liittyvä valmisteluhanke. Kohteena erityisesti työmarkkinoilla haavoittuvassa asemassa oleva opetus- ja ohjaushenkilöstö (luvattomat tai ilman pätevyyttä toimivat opettajat, oppilasavustajat ja muut tukihenkilöstöryhmät, sairauspoissaolon riskiryhmään kuuluvat opettajat). Hankkeessa myös osaamisen kehittämisstrategioiden tunnistaminen ja kokoaminen tutkimukseen, rehtoreiden tarpeisiin ja kansainvälisiin malleihin perustuen.

TAULUKKO 6. Esimerkkejä ESR+-hankkeista Tanskassa ja tiivis katsaus hankkeisiin.

Tanska	Tiivis katsaus hankkeisiin
Digital competence for alle 1.1.2025–31.12.2027	Hankkeessa kohderyhmänä työttömät ja muut heikossa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt, joilla on matala koulutustaso. Hankkeen aikana vahvistetaan digitaalista osaamista esim. mikro-tutkintotyyppisten pienien kokonaisuuksien kautta, digikursseja (esim. Microsoft 365, tietoturva).
Fleksibel opkvalificering til grøn omstilling, 1.1.2025–31.12.2027 Yhteistyö Teknologisk Institut ja alueen verkoston oppilaitokset.	Hanke tarjoaa lyhytkestoisia koulutusmoduuleja rakennus- ja energia-alan työntekijöille, esim. teemana energiatehokkuus. Tavoitteena on kehittää osaamista vihreän siirtymän tarpeisiin pienissä, työelämälähtöisissä kokonaisuuksissa. Hankkeeseen kehitetään modulaarinen rakenne, joka mahdollistaa osaamisen tunnustamisen ja antaa valmiuksia jatko-opintoihin.
Fremtiden i Fokus, Regionsrådet (alueellinen hallinto), ZBC - Zealand Business College 1.1.2025–31.12.2027	Hanke keskittyy teemaan koulutusta kaikille. (<i>Uddannelse til alle</i>). Tavoitteena on edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksen saavutettavuutta ja tarjota erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille mahdollisuus kehittää osaamistaan. Hankkeen tarkoituksena on tarjota nuorille ura- ja koulutusohjausta heidän työskennellessään määräaikaisissa työtehtävissä melko ammattitaidottomina uran alkuvaiheessa, kolme eri toimialaa. Ohjaus liittyy suoraan nuorten työikäntöihin, joissa ensisijainen painopiste on koulutuksenäkökulman. Toimenpiteisiin liittyvät lyhytkestoiset koulutukset ja pienet kokonaisuudet, modulaariset oppimispolut sekä ohjausta ja mentorointia.
Læringsløft i små virksomheder 1.1.2025–31.12.2027	Hankkeessa kohderyhmänä pienyritysten työntekijät ja heidän osaamistarpeensa. Tavoitteena on työpaikka- ja yrityskohtainen osaamisen kehittämisen eri toimialoilla, joissa mukana osaamisen kehittäminen pienten kokonaisuuksien kautta.
PIT - Paradigmeskifte for Implementering af velfærdsTeknologi, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse ZBC - Zealand Business College, 1.1.2024-31.12.2026	Hankkeen tarkoituksena on levittää hyvinvointiteknologian levittämistä keskittymällä kansalaisten/ asiakkaiden virtuaaliosaamiseen. VitaCom toteuttamisessa kuntien hyvinvointi- ja hoivatyössä. VitaCom on sovellus ja ohjausjärjestelmä, jonka avulla voidaan toteuttaa chat keskusteluja, videotapaamisia osana terveydenhuoltoa. hanke edistää kansalaistapaamisten toteuttamista kuuden eri painopisteen kautta. Hanke sisältää pilottimaisia koulutuksia eri ammatti- ja kohderyhmille, mm. kotihoidossa.

TAULUKKO 7. Esimerkkejä ESR+-hankkeista Saksassa, tiivis katsaus hankkeisiin.

Saksa	Tiivis katsaus hankkeisiin
IQ Netzwerk – Integration durch Qualifizierung Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF) + alueelliset koulutuskeskukset, 7.7.2022–31.12.2028	Hankkeessa tarjotaan maahanmuuttajille ja Saksan ulkopuolella koulutetuille henkilöille mahdollisuutta täydentää osaamistaan pienien moduuleiden avulla. Tavoitteena on nopeuttaa työmarkkinoille pääsyä ja osaamisen tunnustamista. Pienet koulutusmoduulit voivat ensisijaisesti liittyä mm. digitaitoihin, energia- tai rakennusalan osaamistarpeisiin. Lyhyet moduulit voidaan liittää tutkintoon tai ammattipätevyyteen. Hanke sisältää myös kielitukea.
WeGebAU – Weiterbildung Geringqualifizierter und beschäftigter älterer Arbeitnehmer in Unternehmen Bundesagentur für Arbeit	Hanke käynnistetty jo vuonna 2006, ja jatkuu tällä hetkellä osana ESR+ -rahoitusta Kohderyhmänä matalasti koulutetut ja yli 45-vuotiaat työntekijät, erityisesti pk-yrityksissä. Tavoitteena on mahdollistaa ammatillisen pätevyyden hankkiminen tai täydentäminen sekä tukea osaamisen kehittämistä erityisesti työuran loppupäässä ja sen aikana. Toimenpiteinä ovat mm. osittaiset tutkintokokonaisuu- det tai muut pienet koulutuskokonaisuudet, koulutusvouchereita. Työnantajille jopa 75 % koulutuskustannusten korvaus toimenpiteen mukaan.
Zukunftscentren (Tulevaisuuskeskukset), BMAS yhteistyössä alueellisten työministeriöiden kanssa 14 alueellista toteuttajaa, mm. Arbeit und Leben Sachsen e.V., Zentrum Digitale Transformation Thüringen (ZeTT), ZUKIPRO, ZMV+, 2023–2026	Hankkeen kohderyhmänä ovat pk-yritykset ja niiden työntekijät. Tavoitteena on vahvistaa digitaalista ja vihreän siirtymän osaamista. Sisältää mikrotutkintomaisia koulutuksia mm. tekoälystä, automaatiosta. Hankkeen aikana kehitetään innovatiivisia koulutusratkaisuja ja osaamisen kehittämismalleja, joissa toimenpiteinä ovat työpaikkakohtainen koulutus, tekoälyn käyttöönotto, VR-koulutus ja toteutus erityisesti pieninä moduuleina.

TAULUKKO 8. Esimerkkejä ESR+-hankkeista Ranskassa, tiivis katsaus hankkeisiin.

Ranska	Tiivis katsaus hankkeisiin
CléA numérique Certif Pro (sertifointielin) Koulutuskumppanit: AFPA, La Poste, digiSchool Käynnistynyt jo 2121, mutta sille on haettu jatkoa 2027.	Kyseessä on koulutukseen ja osaamiseen liittyvä hanke, jossa kohderyhmänä ovat aikuiset, joilla ei ole digitaalisia perustaitoja tai ne ovat heikot. Tavoitteena on kokeilla ja pilotoida sertifioitu osaamiskokonaisuus (mikrotutkinto) digitaalisiin perustaitoihin. Koko CléA:n digitaalinen lähestymistapa rakentuu muutaman osaamisalueen ympärille, jota voidaan soveltaa kaikkiin yleisöihin ja kaikkiin sektoreihin: digitaaliset työkalut, tiedonhaku, yhteistyö, tietoturva. Koulutusta on saatavilla verkossa ja lähiopetuksena. Sertifointi digitaalisesti.
Compétences et Métiers d'Avenir Agence nationale de la recherche (ANR), Banque des Territoires, yhteistyössä: oppilaitokset, yritykset, aluehallinnot Alkanut jo 1.12.2021– osa projekteista jatkuu vuoteen 2026–2027 asti osana France 2030 -strategiaa	Hankkeessa kehitetään pieniä osaamiskokonaisuuksia (micro-certifications) erityisesti vihreän siirtymän, digitaalisen osaamisen, kyberturvallisuuden ja uusien teknologioiden osa -alueilla. Tavoitteena on tarjota nopeita, työelämä-lähtöisiä koulutuksia, jotka voidaan suorittaa joustavasti. Toteutusmuotona hankkeessa ovat digitaaliset osaamismerkkit, jotka ovat siirrettävissä ja tunnustettavissa kansallisesti. Hankkeen kohderyhmänä ovat työssä olevat yritysten työntekijät ja työttömät. Hankkeeseen liittyy useita pieniä hankkeita, joissa tavoitteena kouluttaa 3 miljoonaa henkilöä vuoteen 2030 mennessä.
Transforming lives and communities: the French 'Territoires Zéro Chômeur de Longue Durée', Territoires zéro chômeur de longue durée, 2016–2026	Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen liittyvä hanke, joka liittyy kampanjaan "Nolla pitkäaikaistyötöntä". Aloite ja malli on noussut menetelmäksi pitkäaikaistyöttömyyden torjunnassa ja osaamistason nostamisessa Ranskassa. Hankkeessa ja mallissa keskitytään paikallistason toimiin ja käytetään yhteisöpohjaisia ratkaisuja. Mallin ideana on, että yli vuoden työttöminä olleet ihmisten kohdalla arvioidaan heidän taitonsa ja osaaminen, kuullaan heidän toiveitansa sekä vastataan näihin lyhyen koulutuksen keinoin. Tarpeet ja toiveet sovitetaan paikallisesti yhteisön tarpeisiin ja tämän avulla on mahdollista luoda työpaikka.
Transitions collectives (Transco) Ministère du Travail yhteistyössä OPCO-verkoston ja alueellisten työvoimatoimistojen.	Hankkeen kohderyhmänä ovat yritykset ja niiden henkilöstö, joissa tapahtunut tai on tulossa rakennemuutos. Hankkeen sisältö painottuu lyhyisiin koulutuksiin uudelle uralle siirtymiseen joko nykyisen työpaikan tai tulevien työmahdollisuuksien varalle. Kyseessä on tietynlainen hanke, jossa on täydennys- ja uudelleen koulutusta, ainakin osittain työvoimapolitiikkaan liittyvä.

TAULUKKO 9. Esimerkkejä jatkuvan oppimisen hankkeista Islannissa sekä tiivis katsaus hankkeisiin (eivät ole ESR+-hankkeita)

Islanti	Tiivis katsaus hankkeisiin
MCEU Hospitality -hanke 2024–2027 kansallinen koordinointi ReferNet	Hanke toteutuu EU:n Erasmus+ -ohjelman puitteissa ja on Euroopan laajuinen hanke, jossa Islanti on mukana. Islannin lisäksi mm. Espanja ja myös Tanska. Rahoitus: EU:n Erasmus+ -budjetista, jossa osa kansallista rahoitusta. Islannissa projektia koordinoi mm. ReferNet Iceland / Cedefop yhteistyössä islantilaisten matkailu- ja ravintola-alan organisaatioiden kanssa cedefop.europa.eu. Hankkeen tavoitteena on tarjota joustavia, lyhytkestoisia koulutuksia ja pätevyyyksiä, jotka vastaavat alan standardeja ja tukevat työntekijöiden osaamisen kehittämistä ja uudelleen kouluttautumista, mm. alalla vaadittavat taidot ja ekologisuus/ vihreä siirtymä. Hankkeessa luodaan avoin verkkopohjainen alusta pienten osaamiskokonaisuuksien myöntämiseen, tallentamiseen ja todentamiseen. Hankkeen aikana hyödynnetään EU:n työkaluja mm. Europass, European Digital Credentials for Learning. Hosco's Contribution to the MCEU Micro-Credential Project Projects Upskilling the EU Hospitality Industry with Portable Micro-Credentials Lobster Ink
Nordic Learning Lab Keilir Institute of Technology 2024–2026	Hankkeessa Islanti on osa Pohjoismaista verkostoa, hanketta rahoittaa Nordplus. Kehitetään yhteispohjoismaisia lyhyitä koulutuksia/ pieniä osaamiskokonaisuuksia, jotka ovat tunnustettavissa. Painopisteenä ovat vihreä siirtymä, kiertotalous ja digitaaliset taidot. Keilir Institute of Technology Health Academy Keilir Nordplus ohjelmasta Home - Nordplus
Pienet osaamiskokonaisuudet Islannin yliopistossa Háskóli Íslands (Islannin yliopisto) uusimmat kehityshankkeet alkaneet 2024–2025	Hanke on iso kokonaisuus Islannin yliopistossa, jossa kehitetään pieniin osaamiskokonaisuuksiin liittyviä koulutuksia, mm. erityisesti terveydenhuollon opettajille ja ammattilaisille. Tavoitteena tunnistaa ja tunnustaa pienempiä osaamiskokonaisuuksia osana elinikäistä oppimista. Tämän lisäksi on ohjelma, joka on suunniteltu henkilöille, jotka ovat työssään suoraan tai epäsuorasti tekemisissä ympäristö- ja luonnonvara-asioiden kanssa. Soveltuu alasta riippumatta, mm. hallinto, teollisuus tai kansalaisjärjestöt. Pieniä opintokokonaisuuksia ympäristöstä ja luonnonvaroista, joilla voi vahvistaa asemaansa työmarkkinoilla. Environment and Natural Resources, Micro-credential University of Iceland

LIITE 6

TAULUKKO 10. Esimerkkejä jatkuvan oppimisen hankkeista Norjassa ja tiivis katsaus hankkeisiin (eivät ole ESR+-hankkeita)

Norja	Tiivis katsaus hankkeisiin
Fagskolene i Norge – Lyhyet koulutukset työelämälle Norjan ammattikorkeakoulut (fagskoler), 2023–2026	Hankkeen rahoitus Norjan opetusministeriö ja alueelliset kehitysrahastot. Hankkeessa tarjotaan lyhyitä, modulaarisia koulutuksia työelämän tarpeisiin, työelämä on tässä hyvin tärkeässä roolissa. Koulutusaloina mm. logistiikka, energia ja hoiva-alat ammattikorkeakoulutasolla.
Kompetanse Norge – Mikrokredientiaalien pilotointi Norwegian Directorate for Higher Education and Skills (Kompetanse Norge) 2024–2025	Hankkeen rahoitus Norjan valtion budjetti ja Erasmus+ yhteisrahoitus. Hankkeessa pilotoidaan pieniä osaamiskokonaisuuksia eri aloilla, mm. hoiva- ja terveydenhuollon ala, IT-ala ja rakennusala. Tavoitteena luoda tunnustettuja mikro-osaamiskokonaisuuksia, jotka tukevat työllistymistä.
Lillehammer Lifelong Learning Road Map Inland Norway University of Applied Sciences, ICDE, UNESCO Institute for Lifelong Learning (UIL), 2023–2033	Lillehammer Lifelong Learning Road Map (2023–2033). Ei ole varsinainen hanke, mutta mielenkiintoinen näkymä ja vuosikymmenen strategia, joka on julkaistu ICDE konferenssissa 2023. https://platform.euicde.org+3lillehammerlil.no+3unesco.org+3 . Sisältää suositukset viranomaisille ja koulutustoimijoille pieniin osaamiskokonaisuuksiin ja joustaviin tapoihin opiskella. Road Map edistää Norjan mikro-osaamisen, pienten osaamiskokonaisuuksien ja lyhyiden koulutusten kehitystä.
NORDIC-MicroCred – Pohjoismainen pienten osaamiskokonaisuuksien hanke Norjan, Ruotsin, Tanskan ja Islannin korkeakoulut 1.1.2025–31.12.2026	Hankkeen rahoitus Nordplus ja Erasmus+ yhteisrahoitus. Hankkeessa luodaan yhteisiä mikrokoulutuksia/ pieniä osaamiskokonaisuuksia, jotka ovat tunnustettavissa eri maissa. Norjasta mukana mm. OsloMet ja NTNU. Downing_NFEAP2021-2.pdf Læring i nord 2024: Micro-credentials - The Future of Skills Recognition

Euroopan unionin
osarahoittama

Selvityksen toteuttanut JOPPI

Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+ -koordinaatiohanke on jatkuvan oppimisen valtakunnallisen teeman koordinaatiohanke. JOPPI-koordinaatiohanke on jatkuvan oppimisen asiantuntija ja sillanrakentaja. Valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen teemasta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Rahoittavana viranomaisena toimii Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

JOPPI

Jatkuvan oppimisen Suomi